

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Un exemple que no serà seguit

QUE el parlamentarisme de l'Estat sofreix una depreciació moral qual valor no aixecarà pas els que's proclamen directors i renovadors de la manera d'ésser d'aquell, és cosa claríssima que no cal esforçar-se gaire per a posar-la en evidència davant dels que, amb tota serenitat, contemplin els més petits aspectes i detalls del seu desenrotllament.

Són notables, són varis els defectes de què adoleix el sistema parlamentari que a l'Estat espanyol hi ha estatut. No serem pas nosaltres, però, qui, una vegada més, els expressi i els exposi davant la consciència del poble. Des del més insignificant home de partit al més enlairat director polític, tothom continuament els assenyala i tothom, continuament també, se creu amb dret per a dictar, per a proclamar, per a instaurar la pròpia i particular solució que, éssent sempre diversa de les altres, ha d'ésser la única que ha de ben encarrilar aquest desgavell de coses que a l'ombra de l'Estat espanyol s'emparen.

Per a arranjar-lo, el desgavell de l'Estat, és pel motiu que, cada vegada que unes eleccions legislatives tenen lloc, surten infinitat de candidats que, al seu dir, són els predestinats, amb les llurs idees, iniciatives i projectes, a renovar el sistema i els procediments amb els quals regeixen els destins estatals els homes que en són mangonejadors i dels llurs ressorts disposen.

Tots els agrupaments polítics que, amb més o menys bona fe, intervenen o volen intervenir en la direcció de l'Estat, pretenen posseir la clau que ha d'obrir les portes de la felicitat per a tots aquells resignats mortals que estan condemnats a haver de suportar, a dalt del poder, els que manen; una mica més enllà, els que volen manar i una mica més ençà, els que constitueixen — diuen — l'oposició a unes idees, a un estat de coses, a un règim que ells no poden acatar per un cúmul de defectes que són trets a relluir damunt la superfície de la cosa pública i clarament explicats al poble perquè aquest, rublert el seu esperit d'ansies regeneradores, s'emprenghi pel seu compte la modificació d'aquelles coses i la reconstrucció d'aquell desballestament, que si ha arribat tan avall és

— cada fracció política diu el mateix — perquè no s'han escoltat les llurs solucions ni s'han posat en pràctica els llurs sistemes.

Tots els que, des de l'oposició, millor dit, des de fora el poder estant, criden, esvaloten i reclamen un canvi total de procediments de regir l'Estat, són propagadors insincers de la vella política, plena la seva dialèctica de teories, però més plena, encara, la seva voluntat de febleses, de mancaments i de vinclades aspiracions que les amotllen, sempre, a les exigències i a les conveniències de les situacions polítiques que formen els que manen, cada vegada que els que no manen, bo i amoixant a aquells, necessiten que els concedeixin el favor particular, la influència interessada que s'ha sol·licitat, pels anomenats representants populars, fent servir una amistat que en ple parlament i en totes aquelles exterioritzacions que obliga a fer l'actuació política d'un partit, pren una dualitat, plenament bufonesca, al fer constar que tal personalitat és amic particular de tal altra personalitat, però acèrrim enemic quan de qüestions polítiques se tracta.

La política a l'antiga faïç, que ja de per si presenta caïres bon xic perillosos per a poder guardar i conservar una austera i absoluta enteresa de procediments, es converteix, encara més, en cosa fàcilment rellosca per la pendent dels mancaments quan aquella política es desenrotlla en pobles, en estats depauperats moralment i material. A l'Estat espanyol, on la vida pública adoleix de cabdals defectes i la política és insincera en extrem, cada vegada que un acte de noblesa, de sinceritat, de rectitud apareix a contorbar el que és desenrotllament normal de tot un sistema polític, se sobressalten aquells elements que són intèrprets dels principals papers de la farsa i es commou i s'altera tota una organització política que's basa en una immensa munió de falsatges, d'infimes misèries... Per això, ara, amb la sensacional renúncia que de l'acta de diputat en Macià ha fet, han quedat astorats al contemplar aquell gest d'un home bo que tot prenent part i col·laborant, en representació d'un districte català, en les deliberacions i legislacions que a l'Estat, en general, afectaven; s'ha adonat que no era pas la ge-

nerositat, l'altruisme, el benestar de tothom, el mòbil que empenyia la total actuació dels homes que dirigeixen l'Estat i, abans de doblegar el tremp de la seva ànima, renúncia a ésser mandatari del seu poble i cedeix el seu lloc, la seva representació, als qui dels blinaments d'esquena i les contemporitzacions immorals en fan un sistema polític que els fa trobar obertes les portes on s'hi conseqüeixen concessions i privilegis, encara que moltes voltes siguin conseqüents a canvi d'un total renunciament de les més cares i nobles aspiracions ideològiques.

El gest d'en Macià és únic en la història de la política de l'Estat i és un exemple que no serà seguit pels que són representants dels moviments que formen l'oposició que haurien d'encarnar els parlamentaris que's diuen adversaris del règim o de la seva actual orientació. I no serà seguit, perquè la representació popular que certs homes ostenten serveix, només, per a emparar egoistes interessos i folles i buides vanitats.

Nosaltres, encara que tinguem la nostra missió ideològica reclosa, pel que fa referència a la política general de l'Estat, dins les fites de Catalunya, veiem, en la renúncia d'en Macià, la condensació del més alt grau de sinceritat i estem convençuts que, de generalitzar-se més els actes d'aquesta naturalesa, la consciència col·lectiva del nostre poble s'enfortiria i els que són, davant de l'Estat, representants de Catalunya, no's veurien mai desatesos en ço que ara, si es vol assolir, s'ha d'anar a pidolar humilment, rastrerament, baixament.

Tots els polítics que actuen i col·laboren en la política de l'Estat, no l'han viscuda intimament una vida política tota noblesa i generositat. S'han abandonat, s'han llançat a una actuació de farsa i engany i ara els deixa parats, els ve de nou, un cas de dignitat com el que ha donat el veritable representant popular del districte de Les Borges. I és per la influència que la farsa damunt de tots els representants parlamentaris ^{de comunicació} exerceix, que no hi ha en cap d'ells prou força de voluntat per a seguir l'exemple tan vigorosament, tan noblement digne, que en Francesc Macià els ha donat.

EL GEST

EN Francesc Macià ha renunciat la investidura de representant de Catalunya al Parlament de l'Estat espanyol.

Després d'un raonat discurs combatent les reformes militars presentades pel govern, tot sencillament, tot suauament, més amb aquella fortitut que esdevé del convenciment en els esperits forts, en Macià digué que no podia ésser que ell seguís exercint el càrrec de Diputat perquè considerava la seva acció nul·la i sense l'eficàcia que a tots els representants imposa la funció parlamentària.

Jo no sé si és possible formular acusacions més tremendes amb paraules de major senzillesa i amb to menys alterat; és ben cert que no pot ésser que's causi una major impressió al Parlament i que's llenci una diatriba més forta a un govern valent-se de procediments més simples i d'una oratòria menys efectista. Ell, en Macià, tot ho digué i rebotaren per l'hemicicle les més fortes imprecacions per la ineptitud dels homes, les protestes més sentides per la manca d'ètica dels polítics, i les recriminacions més dures per la farsa que tots, polítics i governants, representen amb mires positivistes, usant de totes les baixeses morals. Fets els càrrecs, de l'esperit d'en Macià n'eixí un greu plany d'adoloriment; ell, representant d'un districte de Catalunya, planyent-se exhalava la queixa punyenta del poble enfront de l'acció incalificable de l'Estat.

Després vingué la comedia. Mancats de tota virilitat, mostrant descaradament la manca de viror a l'esperit, govern i caps de minoria gemegaren uns falsos elogis i pretengueren fer veure que volien retenir al que ja mai havia estat amb ells. La contesta fou brava; com a bons masells no se'n adonaren. La farsa segueix.

**

El gest d'en Macià té una valor que vui dir-la perquè és una lliçó pel poble de Catalunya.

Si no hi concorreguessin les circumstàncies extraordinàries que fatalment han dut a un home lleal a complir fins al fi el seu comès, jo seria el primer que hauria de dir ben clar que la renúncia de l'acta de Diputat feta per en Macià, és una acció que no té dret a realitzar-la cap home que previamente hagi acceptat representar la sobirania del poble.

El parlamentari ha de sucumbir lluitant; el que no ho fa així és un covard. Per això arreu del món si un parlamentari abandonés el seu lloc de representant, el parlament li respondria amb un menyspreu. Només en el cas d'en Macià tots els culpables, sense donar-se'n compte, sobtadament, com fent confessió espontània de la llur maldat política, han rendit homenatge a l'home bo i fort que menyspreant-los se n'anava.

Cal dir, però, que ni en Macià ni cap parlamentari de Catalunya, posseeixen representació individual personalíssima; tan si volen com sinó, i també perquè és un compromís contret, posseeixen una delagació col·lectiva, representant tots plegats a Catalunya; el que és que com que actuen molt malament i com que la representació és, com dic, col·lectiva, el lleal, el sincer, se'n ha anat del Parlament perquè el mal comportament dels altres és el que l'ha tret.

De la Solidaritat ençà els diputats de Catalunya la posseeixen aquesta representació col·lectiva, i des de llavors que'ls diputats representen al nostre poble mitjançant un programa polític general català, concret, concret en la seva essència, malgrat que en els accidents aparenti haver-hi tota una munió de modalitats polítiques. Els parlamentaris catalans a cada pas se reuneixen i promouen entusiasmes col·lectius que assegurin que han d'ésser la justificació de les actituds dignes i enèrgiques que usaran al Parlament; i fins ha passat que alguna vegada ho han fet creure a Catalunya i se'n han vingut a la patria per a adoptar actituds que convertissin l'acció parlamentària en acció decisiva en sentit de correctora del daltabaix de l'Estat. I en cap ocasió han realitzat res que hagi satisfet els afanys del poble de Catalunya. Catalunya ha estat sempre descontentíssima dels seus representants.

El poble de Catalunya però, s'ha donat que d'aquí estant tot eren amenaces contra Madrid i tot eren promeses i juraments de realitzar accions que fossin dignes de la patria. I Catalunya, no exigia res, ni demanava ni volia que's fessin pas coses extraordinàries; Catalunya i fins els més intransigents de Catalunya, en tenien prou amb què'ls parlamentaris complissin dignament el llur comès tal com arreu del món, a les societats normals del món, a les societats no corrompudes del món, els mandataris del poble realitzen l'acció parlamentària. No ha volgut mai res més Catalunya; ni això, però, ha pogut trobar.

Ha vist i ha presenciat com tot ço que pugui referir-se als afanys del poble, ha sigut deixat de banda per atendre a tota mena d'interessos, a tota mena de lluites de baixa política, a tota llei de negocis, a tota llei de rivalitats, sacrificant a totes aquestes baixeses el compliment normal i digne de la representació parlamentària. S'ha donat repetidament que en comptes de dur els parlamentaris l'acció catalana a l'Estat no més que en el sentit de normalitzadora, de moralitzadora i de justiciera, han sigut oblidats els compromisos de normalització, i la vida social de Catalunya ha estat embrutida més que mai pels elements corruptors i degeneradors, socials i polítics,

de l'Estat. Catalunya es cregué erradament que s'alçava en els dies de Solidaritat Catalana, i fou llavors que fou traïda, per a amb males arts, emmatzinar la renaixença de la patria que començava.

Ara mateix, amb l'excusa dels projectes econòmics s'ha pretès una altra volta aixecar l'esperit de Catalunya per a reincidir novament en aquesta malestruga acció política que fa befa dels més sagrats drets socials. I quan de Catalunya estant es pretenia imposar normalitat al poder executiu valent-se de l'autoritat i força que dona la representació de Catalunya, es treballa l'ascensió política personal fent l'esquerp i la fera endimoniada, passant, però, en discutir coetâneament els projectes econòmics i unes reformes militars que, deixant de banda la seva nul·la valúia, es consent es discuteixin abans d'imposar la derogació de la llei de jurisdiccions, que de Solidaritat ençà tenen el deure sagrat, els parlamentaris catalans, de no parar fins a obtenir-la.

I, com sempre, és tota la representació parlamentària de Catalunya la que és actora i complicitat d'aquesta conducta que és la mostra indubitable del malament que compleixen el llur deure tots els qui Catalunya honora amb la seva representació i que no tenen ni consciència dels deures normals que l'acceptar el càrrec suposa. Ningú demana impossibles; repetim que només es desitja dignitat i ètica política.

**

En Macià se'n ha anat del Parlament perquè se ha sentit l'únic representant de Catalunya. Fa deu anys que en Macià pren paciència esperant que'ls parlamentaris rectifiquin i comencin a portar-se com l'esperit de parlamentari exemplar, que és l'esperit de Catalunya, anhela. Com l'acció dels parlamentaris catalans és col·lectiva, un de sol no podent fer res, se'n ha hagut de anar per forsa.

Jo no sé si es portà bé en Macià a l'anar-se'n del Congrés, no havent dit les veritats que calien als seus companys de representació catalana. Ells, per mals representants de Catalunya, són els que l'han tret.

El gest d'en Macià delata a Catalunya com se porten els que la representen al Parlament de l'Estat espanyol.

Ara a Catalunya li toca jutjar.

D. MARTÍ I JULIÀ

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Religats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

Recordem-nos dels homes que lluiten per la llibertat del món, entre 'ls quals hi ha més de dos milers de voluntaris catalans

UN català de París escriu que els catalans que han anat al front de batalla són més de mil, i parla de tenir-ne certa; més, encara se queda curt, puix els que anaren a aprendre l'ensenyament militar a Bayona, Tolosa, Orleans i Avinyó passaven ja de dos mil. A Perpinyà, eren molts els dies que solament s'oïa el català que parlem nosaltres, eixit de les converses de l'aplec extraordinari de voluntaris que hi havia, i no era pas cosa estranya veure arribar, a peu, escamots de joves que anaven a oferir llurs vides per una llibertat solament entrevista i encara no coneguda. A Marsella, n'hi havia que foren els primers en embarcar-se per a l'Orient, i avui se baten als Dardanels i a Serbia, i han vist Gallipoli i Salònica, i han trepitjat terres descrites pel nostre cronista Muntaner. Quants són, doncs, els catalans que lluiten a favor de la justiciera causa dels al·liats? Són més dels que tothom pensa. Els que ja han caigut, els que per sempre més ja dormen, els que han donat fins l'ànima per un dalit instintiu de llibertat que dintre seu, ancestralment, portaven, són ja alguns cents, molts més dels que se suposa; molts roegen llurs ferides, que'ls fan sofrir; altres n'hi ha que són ja inútils... Ells han confós llur sang amb la dels francesos; ells han obeït, junts amb aquests, la veu d'un gran català; ells han vist com els dirigia el gran general que porta en son nom el llinatge més pur nostre — 9 de maig —; ells, aquests catalans, han estat condecorats, al camp de batalla, per l'ardidesa llur i citats a l'ordre de l'exèrcit, i, com diu un de sos capitans, s'han batut com lleons. Donava gust veure'ls — el 5 de maig i el 16 de juny — saltar com a feres per sobre de les testes dels alemanys, amagats en llurs trinxeres, al veure la rapidesa amb què s'apoderaven de la primera i segona renglera; allí, com en altres combats, anaven caient a munició, morts els uns, ferits els més i continuant encara batent-se avui els que no quedaren morts o mutil·lats per a sempre. Els ferits que's curen, esperen tornar als fronts, sense defallir; llurs cartes ens arriben plenes d'energia, i ni un sol sent defalliment. No cal dir que, al caure els voluntaris catalans i sentir la vida com fuig per les ferides, França se recorda d'ells, i els seus nombrosos hospitals, els seus sanatoris i les seves ambulancies els recullen amb orgull quan veuen llur heroisme. Les infermeres, les gentils madones, els curen i els vetllen més bé que si fossin germans d'elles; alguns fins han plorat sentint-se aconsolar, en les hores que la mort els volta, per la dolça parla de la filla del Rosselló, qui, a l'aconsolar-los, els recordava la veu de sa bona mare, de ses germanes, de sos amics dels temps llunyans, de quan infants eren.

Tots ells, sense excepció, recorden amorosament les hores passades a l'ambulancia o a l'hospital, els dies de descans a la convalescència i les facilitats que reben de la França per llur generosa donació de sang catalana.

Per aquest motiu és que preferim mil voltes ofegar les rancunies rebudes de go-

vernants estrangers que oprimiren a Catalunya i recordar-nos dels pobles que vessen sa sang per una causa de llibertat, puix allí, al lluny, on, entre les veus de victòria, s'hi senten crits en català, hi tenim un cabdill de nostra raça que la història farà gran i milers d'homes que parlen català per tot arreu on se troben. No's pot donar un pas per França sense que sentiu parlar com vosaltres: a París, a la frontera, als hospitals i als dipòsits on els regiments se refan, per tot arreu, escampada, sentireu la parla catalana. Hi ha comarques, a l'Alsàcia, que són regades amb sang nostra; recordeu-vos que els walons de Bèlgica i del nord de França tenen tants costums semblants als nostres i que llur llenguatge inclou mots per nosaltres ben compresos; recordeu-vos les relacions que modernament amb ells hem tingut. Ells, com nosaltres, combatien per obtenir més llibertat, per llur idioma i per llurs costums; ells porten en llur bandera el lema de *Walons avant tout*, són nostres germans de sofriment, i avui han arribat al « més enllà » d'on les forces aguanten; recordeu que Bèlgica avui sofreix per tenir les entranyes destroçades, com Catalunya ha sofert i en serva cruel record, i que quan parlaven de l'època terrible den Felip II — no tan terrible com la d'ara — feien una excepció d'un general català; recordeu que hem de contribuir a fer desaparèixer un mal record, i jamai millor ocasió que ara per a allargar-los la mà.

Fixem-nos en el que sofreix Polònia: cal recordar solament el que deuen patir els txecs, els croates i altres pobles, lluitant per força per qui no estimen; llegiu com els empresonen i afusellen a centenars i encara més; recordeu, catalans, que una altra nació antiga, la qual, després de segles de lluita anguniosa, en què la sang ha amarada la terra, tot just guanyada sa independència, races d'història opressora estan a punt d'arrabacar-l'hi; mireu, amb la ira al cor, com va caient Serbia; mireu-vos en son mirall; llegiu nostra passada història i hi veureu hores com aquelles. Allà, ara, hi ha catalans que escriuen una fulla heroica per a nostre poble; recordeu-vos d'ells, que set, fret i penes, passen.

Moltes són les nacions que tenen concitadans a les rengleres dels al·liats; quasi totes tenen cura d'ells; per què nosaltres no hi tenim qui d'ells se curi? Per què Barcelona no demostra que és cap i casal dels catalans? Per què nostres entitats populars, que per petites contrarietats destinen socorsos, no'n voten per a aquest gran cataclisme?

Per què si arreu se celebra un dia destinat a recollir fons per a belgues, polonesos i serbis, no ho podríem fer nosaltres i demostrar-los la germanor que a tothora, abans del perill, retrièiem?

Mentre aquestes coses que deuen fer-se arriben a ésser veritat, no podríem aplegar-nos i individualment estendre ço que fa mesos s'és iniciat?

Algunes dotzenes de persones de bons sentiments, d'ànima delicada i catalanes de soca i arrel, han iniciat, per llur impuls propi, un bell treball que fa estimar Catalunya, puix s'han enginyat per a trobar el nom d'un català de les encontrades d'enllà del Canigó o d'ençà d'aquella muntanya que's trobi a les files dels que's baten, i els aconorten en llurs tribulacions, els fan més heroics amb llurs paraules; si són ferits, ells saben que, escrivint-los o enviant-los quelcom, els aconso-len; que quan tenen fret, els abrics remesos els reconforten, i si llàgrimes tinguessin, els les eixugarien amb paraules del cor eixides; aquest petit eixam de nenes, de dames i homes de bona voluntat, trien sempre soldats que no tenen cabals o qui amb ells pensin: cada un tria *el seu* soldat i li escriu com si fos germà seu, i si sabessiu la immensa alegria i el consol que *el d'allà* reb amb les cartes i els petits paquets!... Cada un de vosaltres faria sacrificis per a poder aconsolar-ne un altre, per sentir en el més pregó de l'ànima la satisfacció de mostrar que els fills de Catalunya sempre ens sentim germans; llavors és quan més senten que són i formen part d'una gran Catalunya, que no tot són paraules, sinó que hi ha fets que l'afermancen.

Per iniciativa de la bona dama G. R. de Pujulà, la muller del nostre company en catalanisme, que des del començ de la guerra s'és portat heroicament, s'ha estès aquest *padrinatge* a soldats belgues i francesos dels departaments invadits i, per tant, a homes que sens auxili dels seus, que no saben si són vius, han passat més d'un any; sense noves dels pares, de la muller ni dels fills, que tenen la ferida permanent al cor, al no saber-ne res tampoc i témer-ho tot; a ells també s'han dirigit les nostres *padrines* i *padrins*, i els seus *afillats* han correspost gentilment a l'homenatge de nostres catalanes i de nostres compatriotes; en totes llurs cartes parlen honorablement de Catalunya, i tots ells serveixen les ensenyas que de nostra bandera els enviem com a records d'amistoses comandes.

Ara ve Nadal, la festa que tothom celebra, i no us recordeu, catalans, de què teniu gent de vostra raça, de què hi ha belgues, serbis, polonesos i francesos, que passaràn, sense vosaltres, un altre Nadal ple de fret, a la vora de la mort i sense un consol confortador que'ls faci recordar els dies venturosos del Nadal passat, ara, la llar pairal?

Un petit esforç de cada un, i el record de vostres fets escriurà una ratlla d'amor a nostre poble!

ARNAU DE VILANOVA

N. T. — Els que desitgin afillar-se un soldat, que ho demanin, que indiquin si el volen català, francès del país invadit o belga, i se'ls indicarà la manera d'escriure'ls i d'enviar-los els paquets,

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : SANTIAGO DE CUBA : : :

EN MACIÀ I ELS ALTRES

Poc després d'haver arribat a Madrid els parlamentaris que hi envià la Solidaritat Catalana, se vegé ja que solament un havia estat ben escollit, solament un portava la fermesa de caràcter que clouen els sentiments nobles i enlairats i les morals rectes i pures. I d'aquell moviment, que'l feren xorc les ambicions personals, la perversió de sentiments i la manca de catalanitat dels que al veure la *Puerta del Sol* saben oblidar les promeses i compromisos contrets a la Rambla, n'ha estat l'únic fruit la demostració, en la persona d'en Macià, de què és possible l'existència de bons diputats catalans, de que quan s'estima el poble i se sent la dignitat d'ésser son representant, pot seguir-se una actuació serena i enèrgica a la vegada fins en mig d'un Parlament de nivell tan baix com el de Madrid i entre mig d'uns companys encarrilats vers totes les desviacions i claudicacions, com són tots els altres parlamentaris elegits per Catalunya.

Aquesta situació havia fet d'en Macià l'únic diputat de Catalunya, i això és ço que l'ha obligat a dimitir. Els que de l'acta ne fan un patrimoni i un escambell per a satisfer ambicions personalistes, els que han renegat i reneguen constantment la voluntat i el sentiment de Catalunya, els acostumats a tots els acataments i regateigs, els de la farsa política de les comissions, dictàmens i debats que a res pràctic conduïxen, no podien tolerar al llur costat la presència d'aquest home recte, que, per servir el poble, se jugà una carrera brillantíssima; que proclamà Catalunya, i no l'ha renegat mai; que ha treballat pel seu districte, al qual ha unit, per Catalunya, en lloc de dividir-lo en capelletes, com han fet els altres, sense abdicacions i entrant amb el cap dret per tot arreu, com hi entra qui va a demanar justícia per al poble i no hi pot entrar el que va a buscar favors i privilegis per als amics polítics. I no l'han tolerat.

I quan ha estat l'hora de complir els manaments de Catalunya, en Macià ha vist com els parlamentaris catalans trobaven sempre una excusa, un sofisma, una habilitat, per a no complir-los. I en Macià s'ha quedat sol, isolat com a perillós, fent-li el buit, el buit moral, el buit sentimental, el buit que determina el veure la inutilitat de l'esforç i la impossibilitat de fer anar pel camí bo als desviats.

I quan en Macià ha vist que l'acta no li servia per a legislar per al bé del poble; quan ha vist que la toga del legislador era només que un vestit per a actuar de comparsa en la farsa política a l'ús; sabent que l'aparençar que's fa feina, quan, en realitat, el que's fa és inútil, és enganyar al poble; amb la mateixa fermesa que abandonà la carrera, per a servir la nostra pàtria, ha llançat la toga, que, per culpa de les desviacions dels altres parlamentaris catalans, no li serveix per a Catalunya.

Però, avui més que mai, en Macià continua essent el nostre únic representant, i tots els que de Catalunya n'hem fet la religió de la nostra vida, i fins tots els senzills bons catalans, sense mires personals, amb bonesa de

sentiments i amb dignitat i moralitat ciutadana, tots estem avui al costat d'en Macià, i pronunciem el seu nom amb l'amor, respecte i agraïment que's mereix aquest home recte, aquest *vir bonus*, que's sacrifica per la pàtria i que, a pesar del contacte amb totes les perversions i immoralitats, abandona un càrrec que tant serveix als homes sens escrúpuls quan per a la pàtria no li serveix.

Una vegada més ha estat Catalunya la que ha guiat a en Macià, i també una vegada més, per culpa d'aquests mixtificadors de la voluntat del poble, Catalunya ha estat vençuda per la farsa política. Però l'acte d'en Macià, com tots els actes nobles i honrats, no esdevindrà xorc i farà que molts s'adonin dels mals camins per on porten al poble els que li fan de representants.

I això serà el començament de llur fi.

Els politiquets catalans de les colles regionalista, republicana, etcètera, han fet veure com que se sorprendien de l'acte d'en Macià; han fet una mica el ploricó, per compliment; però tot seguit han procurat, bo i intentant posar-se el pegat, acabar de donar l'empenteta al company, estimat, sí; bo, sí; però massa recte, que no's doblega i, sobre tot, que dóna mals exemples. On s'és vist pendre's de manera seriosa els manaments del poble i el compliment dels compromisos contrets?

I per això, s'ha anat dient: aquest home és un romàntic; no té la visió de la política; no sab que dos i dos de vegades fan sis; no's deixa portar per les impureses de la realitat; no se sotmet a la disciplina de les clienteles polítiques; és un isolat; és un pessimista...

Els de la farsa, que, a pesar de tot, s'han sentit la bofetada, diuen que ells també en tenen de sensibilitat moral, que també ho troben que allò va molt malament; però hi ha el partit, la disciplina, el deure de treballar, l'optimisme i, sobre tot, s'esforcen, com volent-se enganyar a si mateixos, en dir que l'acte d'en Macià no tindrà conseqüències a Catalunya.

En primer lloc, que en Macià volia demostrar si al començar l'actual legislatura no's discutien i aprovaven les demandes de Cata-

lunya és una cosa que la sabem una pila de persones de les que no ocupem cap càrrec públic, i trobem bon xic estrany que fossin només els nostres candorosos parlamentaris els únics que ho ignoraven. Jo crec que de saber-ho ja ho sabien, però no ho podien arribar a creure: els costaria tant a ells de fer-la, una cosa semblant, que, fins que ho han vist no ho han cregut i encara se n'han sorprès!...

Que en Macià és un pessimista i que abandona el lloc de la lluita? Pessimista un home que sab dominar els egoïsmes personals i s'entrega tot ell a la pàtria? Els pessimistes són egoïstes, i perquè en Macià no ho és estem segurs que el camp de la lluita per Catalunya — que no és pas solament el Parlament i les clienteles polítiques — ni l'abandona ni l'abandonarà mai! Els pessimistes són vosaltres, que per covardia transigiu amb totes les impureses de la realitat, per baixes que siguin, i fins, si anéssiu de bona fe, els pessimistes, serieu també vosaltres que us haurieu arribat a creure que la nostra terra és tan pobre d'homes que a darrera de qual-sevol Ventosa i Calvell o Salvatella ja no hi queda ningú més.

Que en Macià és un romàntic i un isolat? Sí, és un romàntic; però un romàntic tan pràctic, que ha sabut, fent bé pel poble, tenir un districte més segur que cap de vosaltres, i que tindria, enfront de vosaltres, la majoria dels districtes de Catalunya. Quants pràctics i realistes, condemnats a canviar de representació, com de camisa, ho voldrien això! I que no és un isolat n'ha donat proves aquests dies tota Catalunya: hi som tots al costat seu. I hi som per això, perquè s'ha sabut isolar de tots els altres, dels concupiscents, dels arrivistes, dels farsants, dels embaucadors, dels que falsegen, en profit propi, els sentiments del poble, dels que se sostenen per la clientela, dels que han d'anar per força acompanyats, perquè, coixos d'esperit com són, tots sols no s'aguantarien. En Macià anava sol a Madrid perquè podia anar-hi i perquè sabia que aquí tenia al seu costat ço que no hi tenen tots els altres plegats.

I per això el seu acte, que els homúnculs representants per Catalunya voldrien que no tingués ressonància, ne tindrà. I de res els valdrà l'haver intentat posar-se el pegat abans del cop. O els parlamentaris catalans compleixen ara els manaments de Catalunya o actuen d'una vegada com a una oposició, no al ridícul governament de'n Dato o a un altre de semblant, sinó a tota l'orientació política de l'Estat espanyol, o logren quelcom positiu i de relleu per a Catalunya, o l'ombra d'en Macià els perseguirà implacable cada vegada que tinguin l'atreuiment d'acostar-se al poble per a demanar-li quelcom. Per això els cou aquesta renúncia; ells, els veritables pessimistes, no s'hi senten amb cor de complir el deure llur, i veuen en el record de'n Macià l'exemple enutjós que no saben seguir, que no volen seguir, però que el poble els farà seguir tal volta més aviat del que ells creuen.

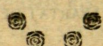
RAMÓN D'ALENTORN

La Cooperativa Mutual Catalana

— Pont de la Parra, 5 —

vos convida a la seva obra «Social, humana i constructiva», en la qual obtindreu: Millorament en la qualitat i preus dels articles, absoluta garantia de llurs pesos i mesures, benefici reemborsable sobre el consum anyal, contribuint al sosteniment d'Escoles Catalanes i altres fins patriòtics

— Demaneu Estatuts a l'Hostatge Social —

Per la reivindicació de la Nació catalana

Imitem-los

MENTRE que, a Catalunya, a cada moment estem presenciant fets que'n revelen la feblesa del nostre sentiment nacional, de les terres americanes tot sovint ens arriben noves que posen goig a les ànimes dels patriotes, demostradores de l'alt grau de catalanitat que poseeixen els nostres compatriotes que hi resideixen.

Mentre que aquí són un tant per cent irrisori els catalans que, tot i dient-se nacionalistes, contribueixen a la renacionalització de Catalunya pel mitjà del foment de l'ensenyament català, —l'instrument eficaç per excel·lència, —la finalitat immediata del catalanisme en els catalans residents a Amèrica, pot dir-se que és l'aplec de mitjans materials amb els quals la benemèrita «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» pugui anar convertint en realitat l'aspiració que l'ànima: la llibertat de Catalunya pel mitjà de l'ensenyament.

I, precisament perquè el sentiment nacional català és molt més fort, en general, en els catalans de l'altra banda de l'Oceà que en nosaltres, és perquè entre ells hi floreixen tan sovint els encoratjadors actes als quals ens referim.

Un dia, és el benemèrit patriu Dr. Antoni de P. Aleu que dona generosament 500 pessetes per a realitzar un concurs per a la publicació d'una «Geografia de Catalunya» i és el mateix Dr. Aleu qui institueix, a Buenos Aires, una Delegació de la «Protectora» sostinguda, avui, per un bon nombre de conscients nacionalistes.

Un altre dia, és el Dr. Josep Murillo que fa a l'Havana una feina anàloga, creant una nova i nombrosa Delegació de la «Protectora».

Es a Guantánamo que's funda un periòdic divulgador del nostre moviment nacionalista, «Aubada», del qual tots els beneficis que s'obtenen es destinen a la «Protectora».

I és, sempre, pensant en el foment de l'ensenyament català, pensant en la reivindicació de la Personalitat Catalana, que'ls catalans de les terres americanes organitzen festes, vetllades suscripcions i altres actes.

I quan se parla, a tants dels que aquí es vanten d'ésser nacionalistes, de què segueixin una conducta semblant, contribuint a la llibertat de Catalunya, encara que només sigui amb una modesta pesseta al més, sembla que se'ls proposa quelcom per l'istil de que llençin una pesseta al mar! Una entitat a la qual no més se dona i de la que no se'n reb res, i ni solament serveix per a anar-hi a pendre cafè i a fer-hi tertúlia...

I bé, tota aquesta gent a qui els dol contribuir al sosteniment de la «Protectora», es troben en un d'aquests dos casos: o no capeixen la importància transcendentalíssima i primordial que per al triomf de les aspiracions nacionalistes de Catalunya té el foment de l'ensenyament català o, tot i comprenent-ho, com que ells en el fons no desitgen, o bé tant se'ls endona, el triomf de dites aspiracions, per això no hi contribueixen.

Nosaltres creiem que la major part de la

gent de què parlem es troben en el segon cas.

S'ha demostrat de mil maneres diferents la importància que per a la nostra pàtria té l'ensenyament dels infants en català.

L'han proclamada els nostres amics i els nostres enemics. Amb tota franquesa hem de dir, doncs, que dubtem de la capacitat mental d'aquells que no reconeixen a l'ensenyament aqueixa importància.

El que passa, però, és que, com que la majoria de catalans no senten ni anhelan d'una manera nítida i conscient el triomf de Catalunya nació; per això no hi contribueixen.

Diem-ho una altra vegada: qui no està dins de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» està fora de Catalunya.

Perquè els nostres compatriotes d'Amèrica capeixen ben bé el que vol dir ésser nacionalista català, és perquè es preocupen, primer que tot, del foment de l'ensenyament català.

Imitem-los.

R. RAFOLS I CAMÍ

Aspectes de la lluita Notes del viatge

Comencem a posar els fonaments

Si afirméssim que les companyies ferroviàries no s'han preocupat jamai d'esbrinar què és i representa, per a llur negoci, la legió de viatjants del comerç que tot l'any anem d'una terra a l'altra, podem ben dir que estariem en la més gran certesa. I no solament podríem afirmar que no s'han preocupat de nosaltres, sinó que fins podríem aventurar-nos a dir que, lluny d'afavorir-nos amb rebaixes de tarifes o amb la concessió de bitllets especials, cada vegada més, sembla que tendeixin a perjudicar-nos i a crear nous entrebancs.

Diem això perquè, ara mateix, encara no sabem per quin motiu, la companyia de M. Z.

i A. ha suprimit els bitllets reduïts dels di-lluns. Aquesta supressió, si no és feta expressament contra nosaltres, no sé pas contra qui pot anar, ja que si un passatger de Girona, per exemple, vol anar, el dissabte, a Barcelona, per a retornar el dilluns, no té cap necessitat de comprar bitllet reduït, puix comprant bitllet d'anada i tornada, que és més econòmic que el reduït, ne sortirà més bé. En canvi, si un de nosaltres vol passar el diumenge al costat de la família, per a anar-se'n el dilluns, directament, a la població on tingui de treballar, no ho pot fer sense que això li costi unes quantes pessetes més que quan hi havia bitllets reduïts. I veu's-aquí com, si aquests bitllets reduïts de què parlem, no són suprimits únicament, i exclusiva contra els viatjants, ho sembla. Sembla, també, que, entre les companyies, ve parlant-se de suprimir tota mena de bitllets especials, com són els circulars i fins els kilomètrics; i digueu-me si no és, també — si això és cert —, contra nosaltres contra qui més directament se va.

Podríem explicar molts fets que portarien —als qui aquestes ratlles llegeixen— el convenciment que tenim raó sobrada per a organitzar-nos, si no per a assolir altres fins, per a lograr, només, veure'ns respectats i ben atesos d'aquestes grans companyies carrilaires, d'aquestes mateixes companyies que no respecten als viatjants que continuament els donen beneficis, però, en canvi, per als *tòreros*, còmics, congregacions religioses i altra mena de col·lectivitats que, devengades, no representen cap fi social, reserven tota mena d'atencions i miraments, rebaixant-los, inclòs, d'una manera considerable, els passatges i donant-los tota mena de facilitats per a trelladar-se d'un punt a l'altre.

A nosaltres, viatjants del comerç, que passem tot l'any fent la vida en l'interior d'un vagó, les companyies carrilaires ben poques atencions ens tenen. Cal, doncs, que això ho diguem, i cal, també, que busquem la forma de què això no succeeixi.

La nostra organització — la qual ja no hem de discutir, sinó que hem de fer-la — pot aconseguir, de part de les companyies, concessions i avantatges que ara no tenim.

No ho diguem més que hem d'organitzar-nos, puix el que precisa, amic Gual i demés companys que d'aquesta qüestió us heu ocupat, és posar, ja, els fonaments, ben sòlids i macissos, d'aquest baluart nostre, que ha de fer-nos ésser respectats de tots aquells elements, per poderosos que siguin, que amb nosaltres trafiquen.

JOAN ESCAPA I LLACH

De l'actuació política dels viatjants. — Són alguns els agrupaments de viatjants catalans que, amb motiu de la renúncia de l'acta de diputat que en Francesc Macià ha fet en ple Parlament espanyol, li han dirigit telegrams de felicitació. Tenim còpia de diferents telegrames d'aquests, que no publiquem per manca d'espai.

Una contrarietat que deplorem. — Acabem d'enterar-nos, apenadament, que el nostre company Francesc Cabecerà se troba malalt, víctima d'una pulmonia, a Figueres. Esperem, amb tota l'ànima, poder donar compte de que el nostre amic ha entrat en un període de franca millora.

FONDES I CAFÉS DE CATALUNYA que en concepte d'abonats reben setmanalment LA NACIÓ i Renaixement	
AGRAMUNT	PALAFRUGELL
Fonda Martí	Fonda Estrella
Cafè Ribera	PALAMÓS
BALAGUER	Fonda Trías
Fonda La Palma	PONS
BANYOLES	Cafè del Venturera
Cafè Vila	RIPOLL
BERGA	Fonda Monastir
Cafè Serra	SALLENT
CALELLA	Cafè de l'Apeadero
Fonda La Granota	ST. HILARI SACALM
CASSÀ DE LA SELVA	Cafè de l'Unió
Fonda El Recreo	ST. PERE PESCADOR
FIGUERES	Cafè Forment
Hotel Comerç	Santa Coloma de Farnés
GIRONA	Fonda Quimet
Hotel Peninsular	SANTES CREUS
Cafè Negre	Fonda Marimón
LLEIDA	TÀRREGA
Cafè de l'Univers	Fonda d'Espanya
MALGRAT	Cafè del Jardí
Fonda Guillem	Cafè d'Espanya
OLOU	TORELLÓ
Cafè Novetats	Fonda Bosch
Fonda La Estrella	VICH
	Cafè Blanch

AL VOL

PRECISA insistir en el revol que aquí a Catalunya ha promogut tot ço que a Madrid, al Senat, s'ha dit de la llengua catalana.

Un hom se n'avergonyeix del que, de tant en tant, ens retreuen els parlamentaris espanyols. L'avergonyir-se'n ve d'haver de regoneixer que en moltes acusacions tenen tota la raó; no en les conseqüències que'n treuen, amb tota la mala intenció; sí, però, en els fets concrets que plantifiquen per la faç de Catalunya; més ben dit, de certa gent de Catalunya, que quan els convé, se converteixen en reivindicadors de drets nacionals, que no's miren gens ni mica en trepitjar.

La llengua catalana existeix concretament com a idioma nacional, com a fet positiu de vida, com a afirmació incontestable que's riu de totes les opressions i que amb la qualitat filològica que té, sia la que sia, treballa sense parar per recobrar la lliure funció que com a activitat d'expressió d'un organisme nacional li pertany. No són els catalans qui per franc voler pretenen imposar-la a totes les actuacions socials; ni són les ideologies les que s'afanyen per donar-li una fictícia valú de relació intracatalana i internacional; ni són els elements arbitraris d'un programa polític els que han congeminat una teoria per a violentment fer prevalèixer el nostre verb català, per a ocupar la categoria de llengua oficial; ni és el caprici de neofílcs que per estirar bot diletantista, passant per damunt de tota raó i de tota lògica, laborin toçudament per a determinar l'acceptació de la nostra llengua per tal que substituïxi el verb que's troba en funció normal. No és res d'això. La nostra llengua catalana és la nostra com és nostra la còrpora que posem, com són nostres les entranyes en les que hi batega la nostra vida, com és nostra la sang que corre per les nostres venes, com són nostres els ossos pels que'ns aguantem drets, i els sentits pels que tenim vida de relació, i el cor que'ns batega i sosté l'existència, i el cervell que'ns dona coneixement, sense que hi hagi persona de seny que s'atreveixi a discutir el dret natural i inalienable que immanentment posem d'usar per al nostre ésser la funció privada i oficial del còs nostre, de les entranyes nostres, de la sang nostra, dels ossos nostres, dels sentits nostres, del nostre bleix, del nostre cor i del nostre cervell; que fou un temps que la vida humana era esclava i en disposaven els homes opressors. Ara, la vida és lliure, i encara hi ha l'esclavatge de la llengua, com altres esclavatges hi ha encara, sense adonar-se els opressors que el verb humà, per ésser l'expressió més gran i sublim de la llibertat, de l'afirmació de la vida, també li toca ésser l'expressió de les monstruositats de l'anti-vida, que és l'opressió que exerceixen, encara, gents malvades al proclamar amb la paraula, excelsa proclamadora de vida plena, l'esclavatge i el no ésser, de la vida d'altres homes, del verb, de la paraula, vibració sublim de l'espiritualitat d'altres homes.

Oh! els parlamentaris dels Estats opressors, que fletomen la vida, dient que hi han existències humanes, en el sentit de sobrania, inferiors, esclaves; que hi han verbs indignes, que hi han llengües despreciables, i, encara, pitjor que això: que és condemnable, i cal perseguir-ho i castigar el noble esforç que fan els homes i els pobles al posar tot llur afany en perfeccionar, afinar, enlairar i dur a la categoria d'oficial, la llengua pròpia, el propi parlar, el propi verb de l'esperit!

Les veus ni els fets dels opressors no detindran l'esforç de Catalunya per a retornar el verb propi a la situació social i oficial que havia asso-

lit. Les accions dels que s'oposen a l'avenç dels homes i dels pobles no cal témer-les ni contar-les. No seràn pas aqueixes les que retardaràn l'ascensió gloriosa del verb de la patria.

Les particularitats dels homes i dels pobles es milloren, s'engrandeixen, ascendeixen en valua social i internacional, pel propi esforç, per la pròpia voluntat, per l'esforç que de dins estant realitzen els individus i les nacions. De nosaltres mateixos és que ha d'eixir-ne l'acció plena de la nostra catalanitat. No és als parlamentaris espanyols que fan befa del verb nostre als que hem d'embestir i als que hem de combatre perquè qualque vegada ens retreuen els mancaments que Catalunya comet amb els propis deures, en tant que pretén que els no catalans regoneguin i acatin afirmacions que els mateixos catalans tenen deixades de banda i només acostumen a voler fer valer quan s'ha de defensar, a tall de jueus, interessos materials.

Girem-nos de cara a Catalunya i diguem:

Per què Catalunya envia parlamentaris a l'Estat espanyol que no senten per la llengua catalana el respecte i veneració que la dignitat humana exigeix, havent-n'hi que's diuen representar el nacionalisme i la traeixen la llengua?

Per què els industrials i comerciants duen la comptabilitat en castellà i els botiguers tenen els rètols així mateix en castellà, i això que els electors de la Lliga Regionalista i de la nomenada Esquerra nacionalista pertanyen, en gran part, an aqueixos estaments socials?

Per què, en sa majoria, els autors dramàtics catalans no priven que les traduccions castellanes de llurs obres sien representades a Catalunya, no-res-menys, que s'alaben tots de catalanistes, els que menys en sentit literari?

Per què no's fa, per tots els elements nacionalistes conjuntament, una forta, toçuda i permanent campanya de rehabilitació de la nostra parla catalana?

Per què, respecte de la llengua, ha d'haver hi cap llei de transigència, i no'ns acomodem els catalans al comportament que és norma de tots els pobles que estimen noblement la pròpia dignitat?

Aqueixos mancaments nostres sí que encenen les sangs i fan revoltar l'esperit, per la pregona degeneració del nostre poble que suposen; és vers Catalunya mateixa que hem d'adreçar la nostra acció, lluitant tots per l'idioma i realitzant totes aquelles serioses i excitadores mesures que obliguin als catalans que han oblidat els deures més elementals de la dignitat humana a complir com imposa el viure en una societat a quals regles naturals i normals de vida col·lectiva no pot haver-hi ciutadà que hi manqui, i menys aquells que, posseint una valú representativa catalana, n'usdefruïten el profit i en traeixen l'essència ètica de la vida, per a obtenir-ne major profit encara.

Ja a saber que tots els pobles de la terra tenen llurs degenerats, llurs infeliços desgraciats amoralis i mancats de civisme que no atenen més que als baixos plaers, perquè per deficiència natural viuen privats de les funcions de les altes espiritualitats col·lectives; an aqueixos, dels alts estaments socials o dels d'abaix de tot, mancats de tota llum que faci agradable la vida, tota la pietat. Pobrets! no arriben a més: són imbècils socials; redimim-los en la proporció que's pugui. Ara, als altres, als conscientment culpables, als que's descatalanitzen per conveniència, als que expressament volen devenir masells i cícnics, mercadegen amb tot ço que els pobles estimen com a expressió de l'ànima nacional; an aqueixos, que l'acció normal de Catalunya caigui damunt d'ells, i que, tant si volen com no, els faci sirgar per la via única que han de seguir els fills honrats de la nostra estimada Patria.

GUAITA

Un ciutadà que s'ha pres seriamment, segons sembla, l'intrincada legislació espanyola, ha recorregut en alçada contra el nomenament d'alguns dels elegits regidors de Barcelona, entre'ls que s'hi compten en Giner de los Ríos i en Durán i Ventosa.

No sabem el que contra aquest darrer argumentarà el recurrent, emperò contra en Giner de los Ríos, La Veu ens fa saber que ho fonamenta en l'incompatibilitat concretada en la Llei Municipal, que impossibilita a tot diputat a Corts l'ésser regidor de cap Municipi, exceptuant Madrid. I l'orgue regionalista, tot afirmant l'il·legalitat del nomenament, prega, indirectament, és clar, als lerrouxistes, que demanin al Govern la reforma d'aqueixa Llei Municipal que priva—i als regionalistes també, com se comprèn—que entre un determinat nombre de persones tinguin acaparada tota la representació col·lectiva.

La Veu, sense adonar-se'n, deixa al descobert als pobres senyors Esteves que envia a fer de pantalles a les corporacions públiques quan afirma que, d'acceptar-se la reforma plantejada, «permetria fer cada vegada més alt el nivell social i polític de les corporacions». Per altra part, al regionalista que escriu l'article de La Veu sembla que li convingui que en Giner de los Ríos, el més anti-català dels lerrouxistes, sigui el cap de la minoria radical (?) a l'Ajuntament. Per què? Són, aqueixos, uns afers que no's resolen a la vista del públic, i que, tenint memoria, el temps ens acabarà d'aclarir.

L'article esmentat ens suggereix, però, un endevinament de l'intenció tinguda a l'escriure'l, que no pot ser altra que la de concretar en el nombre més reduït possible d'amics l'administració popular. De no ser així, se demostraria que Catalunya viu de caritat d'intel·ligència, que els representants viuen d'inspiració d'altri, i, certament, fariem un ben pobre paper polític en el concert mundial, si tota la mentalitat política catalana estés representada per la ben mediocre representació parlamentària actual, generalitzant-la.

Anònim per a nosaltres, no sabriem endevinar els mòbils del recurrent contra la legalitat dels nomenaments de determinats regidors, emperò en l'article de La Veu, valent-se dels recursos d'alçada, hi trobem un no amagat desig d'acaparar representacions limitant-les en determinades persones, i en un major desig de que en Giner de los Ríos pugui ésser el cap de la majoria radical (?) en el Municipi, segurament amb el bon desig de continuar les bones relacions que fins ara.

Es veu que l'acreditada diplomàcia den Durán i Ventosa ja actúa abans de pendre possessió del càrrec.—F.

L'actuació obrera

EN Francesc Ullod donà, el passat dissabte, la seva anunciada conferència, tractant el tema «Sindicalisme reivindicador i orientació artística per als sindicats».

Comença queixant-se de què en els actes de propaganda, mitings, assemblees, etc., es preocupi més de la qüestió moral que no pas de la qüestió econòmica que és la que afecta més directament als obrers.

Convindria que en les nostres propagandes poguéssim presentar unes estadístiques on demostréssim palpablement als obrers tot quant costa la mà d'obra en els articles, les despeses que hi ha, en fi, tot detalladament fent-li veure la diferència enorme que hi ha entre el que's retira el productor, o sigui l'obrer, amb el que's queda el burgès. Els individus, sense conèixer això no's rebel·len, i a més el dia que'ls Sindicats tinguin de formar agrupaments de producció que sàpiquen a què aténir-se.

Seguidament passa a parlar de l'orientació artística dels sindicats, dient que l'acció revolucionària absorbeix per complet a la joventut no deixant-li temps per a instruir-se en les ciències més elementals, desconeixent la comptabilitat; alguns, amb afany de llegir, ho absorbeixen tot sense pensar que la majoria d'obres filosòfiques que llegeixen si no's poden pair bé, tenen efectes contraproductius. Cita el cas d'aprenents de deu i onze anys que amb prou feines saben les quatre regles. Deplora hi hagi treballadors que, essent grans companys, moltes vegades per la llur poca instrucció en el ram que treballen es vegin ridiculitzats pels burgesos.

Explica la decadència de l'art en els oficis i la influència de l'art envers els homes.

Explica el projecte pel Sindicat o reunió de Sindicats, de cercar professor per a l'ensenyança de l'ofici, o del dibuix relacionat amb els oficis, i celebració d'exposicions dels treballs fets en els Sindicats, on podria apreciar-se l'art dels obrers, els quals foren homes aptes tenint consciència del llur treball.

A més, això, diu, fóra una propaganda del Sindicat.

També aquesta orientació artística els enlaurà en les regions més altes de l'art, i no passaria com ara que'ls Museus no's visiten, i quan es visiten, a la majoria dels obrers els passen desapercebudes les obres d'art que constitueixen una glòria per a l'humanitat.

Acaba la seva disertació, demanant que si algú vol dir quelcom sobre ço que ell ha exposat, ho faci, car ell se'n sentirà satisfet. El company M. Vicente, que presidia, pregunta si hi ha algú que vulgui fer ús de la paraula, demanant-la el company Negre, qui diu que està conforme amb tot ço exposat pel conferenciant, però que referent a l'educació artística de l'obrer, entén que sí, que tots hem de transformar-nos en perfectes artesans, però que davant d'això, hi ha la realitat de la vida i és, que mentre l'obrer conrea la seva intel·ligència per a perfeccionar-se en el seu ofici o art, el burgès a instint del seu egoisme materialista, refusa tota intel·ligència, tot art, *no vol perdre temps*, primer és el negoci, i ens trobem que mentre un construeix i es mortifica es troba enfront del qui pot més que ell i té de cedir davant la realitat de la vida. Diu que ja està bé que l'obrer s'eduqui i conegui ben a fons el seu treball per així millor jutjar el seu valer, però que amb això no's emanciparem, car en la lluita per la vida, només hi ha dos factors que són: explotat i explotador, i quan aquests estan en lluita i el que demana és fort, enderroca totes les estadístiques que l'element burgès té sempre a punt i en

primer terme, abans que tota manifestació de perfeccionament humà sigui de la forma que sigui.

Contesta el conferenciant que ell ja sab que'l burgès no aprecia, pels seus fins particulars, tot ço que tendeix a profunditzar, per part de l'obrer, en el seu ofici, però que això no priva perquè aquesta instrucció l'obrer se la proporcioni i que sigui entre ells que's manifesti, car l'objecte d'això apart l'educació adquirida, és fer veure a tots els obrers que no sols hi ha idees, que hi ha quelcom més que integra la vida i d'això els n'hem de convèncer: ens hem d'instruir en les diferents fases del saber per a poder lluitar.

Replica el company Negre dient que ja troba bé educar a l'individu artísticament per a fer l'esperit, però que l'ésser un perfecte artesà de l'art, hi cabia molt bé dos segles enrera, però que ara no, perquè el burgès va pel positiu; no vol art i només que semblin grans coses que veritablement no ho són. Abans es feien treballs artístics de gran valú; avui tot es vol més econòmic, les màquines substitueixen l'home i no s'aprecia la seva intel·ligència. És útil saber sentir davant els llibres, davant l'art, davant la natura tota, que tot s'apreciï, que s'adquireixin els coneixements més primordials per així enlaurar l'ànima i deixar d'ésser ignorants.

Respon el conferenciant que creu que encara que's topi amb la realitat de la vida, l'art sempre és valú pel que val i que si dins l'element burgès no és, aquesta valú, reconeguda, com que el fi no és que ell la regonegui, és pot molt bé conrear aquesta branca del saber entre l'obrer, fundant escoles d'aprenents, dels diferents oficis, dins dels Sindicats, exposant llurs treballs, servint això d'estímul per ells i d'exemple als demés, fer-los conscients del que fan i del càrrec que a la societat desempenyen, que com més sàpiguen millor, car és indubtable que la mà d'obra té més mèrit que totes les màquines hagudes i per haver; fer l'home-creador, no l'home que obra mecànicament, car si així ho fa dins el treball, dins l'ordre de les idees moltes vegades fa el mateix. Acaba dient que al voler aixecar el nivell cultural dels homes, s'ha de fer sempre en tots els conceptes i això també és una realitat positiva en aquesta vida, tan industrialitzada, que patim.

Dirigit «als obrers mecànics» la Junta de la «Unió d'obriers constructors mecànics» ha publicat un manifest, en el qual se fa afirmació de la força d'aquest sindicat i dels anhels de millora que senten els seus adherits.

En diu manifest se fa constar, també, que ha quedat terminada la vaga de la casa Mañach, si bé s'ha declarat el *boicot* an aquells tallers, recomanant, per tant, que cap treballador conscient hi treballi, mentre no hi hagi acord entre el Sindicat i aquell burgès.

Acaba, el manifest de que parlém, fent una exortació als constructors mecànics per a que no's mostrin indiferents a l'acció per aquell Sindicat començada.

El Dr. Francesc Boada donara aquest vespre, a dos quarts de deu, la conferència, corresponent a la present setmana, de la sèrie organitzada pels Sindicats de Llantiers-Llauners, Fumistes i similars i Fundidors de ferre. El tema és: Higiene i profilaxi de la tuberculosi pulmonar.

La propera conferència, que va a càrrec d'en M. Mer i Güell, tindrà lloc el dimarts vinent, baix el tema: Aspecte higiènic de la qüestió obrera.

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUITS

Unió Catalanista

Secció oficial

LA «Junta Permanent» ha dirigit a en Francesc Macià la següent comunicació:

La «Junta Permanent», en sessió expressament celebrada el dia 28 d'aquest mes, acordà en primer terme aprovar el telegrama que la Presidència us adreça amb motiu de la vostra renúncia de diputat per Catalunya; volgué que constés en acta la vostra lloable acció pel que significa a l'història del renaixement de la nostra terra, i determinà fer constar que'l vostre comportament, digne de tota lloança, ha sigut inspirat, més que en res més, en el gran amor que per la terra catalana tota Catalunya us regoneix sentiu, i que per haver sigut, i essent ara, aqueix vostre patriotisme tan sincer i tan lleal és que no haveu pogut resistir la prova a que us ha sotmès la representació parlamentària de Catalunya en oblidar-se dels compromisos contrets amb el poble una legislatura darrera l'altra i en no haver concedit a la representació parlamentària tota l'alta majestat, tota la valú ètica i tota l'energia infrangible que'l posseir la sobirania del poble tot naturalment dona.

En el capítol de queixes que haveu dirigit al Parlament s'hi troben contingudes les apreciacions serenes, la crítica justa i les previsions jamai desmentides que l'Unió Catalanista en tot el temps de la seva història ha fet conèixer al poble perquè tingués noció positiva del què en tots espectes és l'estat espanyol.

L'Unió Catalanista ha sentit així mateix sempre desconfiança dels parlamentaris que han representat a Catalunya; i no perquè ella, l'Unió, pretengués que diputats i senadors que a tothora afirmaven parlar en nom de la patria actuessin com si llur representació emanés del nostre contingut ideològic. La nostra desconfiança ens duia a suposar, i ho hem encertat sempre, que'ls representants parlamentaris de Catalunya no's comportarien, i no s'hi han comportat, com arreu del món actuen e's homes que han obtingut l'alta investidura representativa de la sobirania normal del poble.

Consentiu-nos, noble Francesc Macià, aquest lleu desgofament en el que fem remarcar la coincidència que hi ha entre la crisi de patriotisme que us ha dut a renunciar l'acta de diputat i l'espiritualitat amurada de seny i de catalanitat que guia a l'Unió Catalanista.

Comtem que pensant que tots actuem per la patria no us sabrà greu que manifestem el nostre plaer en adonar-nos que en vós i només obeint a impulsions del patriotisme hi ha parlat l'esperit vident de la nostra Unió, i pensem que també a vós us serà grat que en aquell instant transcendent de la vostra vida en el que tot vós éreu Catalunya, rebéu inspiració de tot ço que a la consciència catalana hi ha infundit la nostra Unió Catalanista que vol tenir la glòria d'haver actuat per la patria, moguda només que per la veritat, la bondat i la generositat.

Volgueu rebre d'aquesta «Junta Permanent», en representació de l'Unió Catalanista, l'homenatge que'ls qui serveixen llealment els pobles ofereixen als qui com vós saben actuar i lluitar només que moguts pel patriotisme més pur, pel patriotisme que en tots temps és lliberador i és creador.

Visqueu molts any per Catalunya.

Barcelona, 30 de Novembre de 1915.

El President,
D. MARTÍ I JULIÀ

El Secretari General,
R. PLA I ARMENGOL

Sr. En Francesc Macià.—Lleida.

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

El gest de Macià, per Esguads, per Maig.—*L'orientació*, per Carles Rahola.—*L'administració local en temps de guerra*, per C.—*Sonets d'en Llorenç Stechetti*, trad. per Lluís Via.—*Del dret de la força a la força del dret*, per Edgard Milhaud.—*Manuel Humbert*, per Joaquim Folguera.—*Música*, per R. P.—*Pro Serbia*.—*Noticiari*.

Els conflictes socials

El del Ram de l'aigua

FA ja alguns dies que la «Societat d'Estampadors, Cilindriaires, Aprestadors, Blanquejadors i demés acabats de peces», té presentades als patrons d'aquell ram unes bases que contenen petites modificacions al Reglament de treball pel qual fins ara, obrers i patrons, s'havien regit, i, a més, la reclamació d'un augment de salari que, si els obrers el sol·liciten fan constar que és degut al notable encariment que han experimentat les subsistències.

A hores d'ara s'han celebrat algunes entrevistes entre les comissions obrera i patronal per a mirar de trobar la fórmula d'arranjament al conflicte que sembla que s'apropa, però, fins a l'hora en que estem escrivint aquestes ratlles, no s'ha trobat, encara, aquella fórmula i, per tant, no se sab si els treballadors, per a conseguir que s'acceptin les millores que demanen, hauràn de llançar-se a la vaga.

Hi ha una secció del Ram de l'aigua, que la formen els tintorers i blanquejadors de cotó, que ja han lograt dels seus patrons veure reconegut l'augment de salari que, en les bases presentades es reclama.

Així, doncs, la qüestió queda reduïda, ara, entre els obrers i patrons dels acabats de peces.

Nosaltres, quan estem escrivint les presents ralles, no podem dir, ni tampoc preveure, si hi ha possibilitats d'arranjar la qüestió de que parlem sense necessitat d'acudir els obrers a la lluita, però sí que podem dir que existeix, entre aquests, l'esperit d'anar resolutament a la vaga, si no veuen ateses, pels burgesos, les seves peticions. Els patrons sembla que fan unes certes concessions que no arriben, en ço que fa referencia a l'augment de salari, a la meitat de la quantitat reclamada pels obrers i com que el punt inicial de la qüestió és l'augment de jornals, no sabem en quin sentit els obrers aculliran l'oferta dels patrons. Potser a l'hora que aquest número arribi a les mans dels nostres llegidors ja s'haurà desxifrat l'incògnita, però, quan escrivim, solament podem dir que, considerant raonable l'augment de jornal que els treballadors demanen, els desitgem un esplèndid triomf.

En les bases presentades, després de puntuar varis extrems que fan referència a l'internalització del treball en les fàbriques, s'hi fa constar la següent tarifa de jornals, que és la que's reclama:

Homes, com a jornal mínim.	32	ptes.	setmanals.
Joves, » » » »	24	»	»
Dònes, » » » »	20	»	»
Nois majors de 14 anys	14	»	»

Nosaltres, per la nostra part, hem de fer constar que el jornal mínim d'avui és:

Homes	24 pessetes setmanals.
Joves	15 » »
Dones	12 » »
Nois majors de 14 anys	8 » »

Per a demostrar la justificació de la demanda d'augment de salari, a continuació de les bases i arifa esmentades s'hi publica una nota comparativa de la diferencia que existeix en el preu dels articles de primera decessitat, de dos anys ençà, basant-se, pel càlcul, en una família obrera composta de quatre persones i deixant de fer-hi constar els augments que han sofert altres articles, no menys necessaris que'ls que hi consten, així com, també, les despeses de vestir, expansió i ensenyament dels fills dels treballadors.

COMITÉ DE PREMSA DE LA
UNIO CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1033

Nombre de sotscrits a la cooperació de 50 ptes.

93

Com que, per la justesa amb que posa de relleu el notabilíssim augment dels queviures, que és la dolorosa actualitat d'avui, l'esmentada nota és interesantíssima, per això la publiquem.

Ven's-ela aquí:

[illegible]

NOVES

A iniciativa de la Joventut Catalanista de Barcelona i amb la col·laboració de l'Orfeó Gracienc, s'està organitzant, per el dia de cap d'any, un imponent acte de forta vitalitat catalana. Sols direm, de moment que l'import que s'ha recaciat del projectat acte, serà destinat a engrosxir els cabals de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Anirem posant al corrent, an els nostres lectors, de tot el que, per portar-lo a cap, es vagi fent.

La «Cobla Barcino» donarà audicions de sardanes en l'Esbart Folk-lore Català i en la Joventut «El Cor del Poble» de St. Andreu, avui al vespre i demà a la tarda, respectivament.

Deslligat de tota mira política o partidista, el Consell Directiu del Casal Nacionalista Sagrerenc prega a totes les Entitats Culturals, Polítiques, Cooperatistes, Recreatives, Patronals, Obres, etc., etc.; d'aquell districte, vulguin nomenar un delegat per a que assisteixi a la reunió que tindrà lloc en l'estatge de dit Casal, Sagrera, 155, (A cà n Gaig) el proper dissabte, dia 11 de Desembre, a dos quarts de deu de la nit, per a tractar, única i exclusivament, de portar a terme tots els treballs necessaris per a fer desaparèixer, d'un cop i per sempre, l'abús que constitueix el recarrec del 50 per 100 que, en concepte de servei extraordinari, cobra, des de dos quarts de deu de la nit la Companyia de Tramvías, en les línies

de Barcelona-Clot, Sant Andreu i Barcelona-Camp de l'Arpa-Horta.

El Consell directiu del Casal Nacionalista Sagrerenc ens prega fem constar que si alguna de les entitats de la barriada no ha rebut, per involuntari oblid, la corresponent convocatoria, pot donar-se per convocada, des d'ara.

◆ CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHILS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

Per a demà a dos quarts de cinc de la tarde, hi ha anunciada l'inauguració oficial de les classes i el repartiment de premis als nens i nenes de l'Escola i Chor Mossén Cinto, qual acte tindrà lloc en el seu estatge social, Passeig de Sant Joan, 85.

Aquest vespre, a les deu, tindrà lloc en el C. A. de D. i de L., una Assemblea magna, a la qual hi han sigut convidades tota mena d'associacions i organismes que conresin i estimin la nostra parla, per a tractar de la manera de preparar i organitzar el «Dià de la Llengua Catalana», homenatge que aquesta rebrà de tot Catalunya el dia primer de l'any vinent, en desagravi a les ofenses que rebé en el Parlament espanyol de gent rancuniosa i falsament intel·lectual.

Ha quedat constituïda novament en la barriada de Gracia, l'Associació Catalanista tenint son domicili social en el carrer de Salmerón, 252, 2.^{on} contant ja amb un nombre inicialde 60 socis.

Ja pocs dies fou elegit el Consell directiu que quedà constituït en la següent forma: President, Josep Roderas; i Calmell; Caixer, Josep Vilà i Serralassa; Comptador, Pere Saborit i Grà; Vocal I, August Fonts; Vocal II, Florenci Corru; Vocal III, Josep Miquel i Castells i Secretari, Carles Maestro i Ruiz.

L'acte inaugural el celebrarà l'Associació Catalanista el prop·vinent dimarts, dia 7, en so estatge social. Hi donarà una conferència el conegut escriptor, individu de la J. P. en Antoni Rovira i Virgili, que tractarà de «El Problema de la Llengua». El Dr. Martí i Julià ha sigut invitat per a presidir l'acte en representació de l'Unió Catalanista, havent donat la seva conformitat per a major relleu de l'acte.

El vinent dimarts, dia 7, a les deu de la nit, donarà una conferència pública en la Cooperativa Obrera «La Flor de Maig» (carrer Montanya, 62), el nostre bon amic i col·laborador en J. Grant i Sala qui disertarà a propòsit del tema: «D'Economia social a Catalunya i de Cooperativisme».

L'incansable Grop Feminal de l'A. N. C. Casal Catalanista del Districte II, ha organitzat per al dia 8 del corrent uns esplèndides festes, amb motiu de fer entrega als petits deixebles, que concorren a les escoles gratuïtes que sosté dit Casal, d'uns devantalets confeccionats per les s. nyorettes associades al esmentat Grop. Se servirà un esmorzar a la mainada i, a la tarde, tindrà lloc una gran vetllada i, a la nit, selecta audició de sardanes per la renomada «Cobla Barcinó».

El Casal Nacionalista de Sans «Els Segadors» ha trelladat el seu estatge, quedant instal·lat al carrer de Galileu, 40, Sans.

♦ ♦ LA NACIO ♦ ♦

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA
:: DE LA UNIÓ CATALANISTA ::

BIBLIOTECA DE ABONAMENT

i Hemeroteca General
nuestro -i- Estranger

1 pesseta trimestre -:- Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre :- Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C.—Mallorca, 257 bis